

نگاه کشورهای آفریقایی به بحران اوکراین

بعضی از کشورهای آفریقایی که از گذشته به دنبال افزایش قدرت سیاسی قاره آفریقا بودند.

به گزارش سایت خبری پرسون، آغاز بحران اوکراین ایجادکننده شوکی در فضای بین‌الملل به شمار می‌آید که عموم کشورهای جهان را در ابعاد مختلف سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و غذایی به صورت مستقیم و غیرمستقیم تحت تأثیر قرار داده است. قاره آفریقا با دارا بودن ۵۵ دولت سهم بزرگی از بازار سیاسی و اقتصادی جهان را دارا می‌باشد و معمولاً به عنوان مصرف‌کننده از پدیده‌های جهان متأثر می‌شود.

حدود دو ماه از حمله نظامی نیروهای روسی به مرزهای شرقی اوکراین می‌گذرد و این بحران بین‌المللی همچنان ادامه دارد. پدیده‌ای که ابعاد مختلف جهان را تحت تأثیر قرار داده و مسائل اقتصادی، سیاسی و حتی فرهنگی جهان را دستخوش تغییرات نموده است. نبردی که در حال ایجاد دو دستگی میان کشورهای جهان است. نظرات رهبران حکومت‌ها و رأی‌گیری‌های مجمع عمومی سازمان ملل متحد گواهی بر این مدعی است. بحران شرق اروپا فرایندی است که می‌تواند سرعت خارج شدن نظام سیاسی جهان را از شکل تک قطبی افزایش دهد.

در ۳۰ مارس، درست یک روز پس از اصابت موشک روسی به ساختمان اداری در شهر بندری "میکولایف" در جنوب اوکراین "لاوروف" وزیر امور خارجه روسیه در پیامی ضبط شده به همتای چینی خود "وانگ یی" اعلام کرد که جهان در مرحله بسیار جدی در تاریخ روابط بین‌الملل زندگی می‌کند و ما همراه با شما و با هوادارانمان به سوی نظم جهانی چندقطبی، عادلانه و دموکراتیک حرکت خواهیم کرد. این اظهار نظر مقامات روسی نشان از تلاش برای ایجاد تغییری عظیم در فضای بین‌الملل است، بنابراین این تلاش با مخالفت کشورهای حامی وضع موجود همراه خواهد بود. باید ایالت متحده را رهبر اصلی نظم فعلی جهان به شمار آورد، کشورهای لیبرال، عمده کشورهای اروپایی و ذی‌انفعان را نیز می‌توان در زمره متحدین آمریکا قرار داد.

در این میان بعضی از کشورهای آفریقایی که از گذشته به دنبال افزایش قدرت سیاسی قاره آفریقا بودند این بحران را مسیری برای تحقق بخشی این خواسته خود تلقی می‌کنند. نظم فعلی جهان، کشورهای آفریقایی را به مناطقی تبدیل کرده است که فراهم کننده مواد خام برای قدرت‌های بزرگ، بازار خرید محصولات غیرآفریقایی و مناطقی عاری از صنایع تبدیلی بزرگ به شمار می‌روند درحالی که بخشی از این مشکلات به دلیل سنگ‌اندازی‌های کشورهای قدرتمند ایجاد می‌شوند. مانع‌سازیهایی که به صورت‌های مختلف اعم از: تحریم‌های اقتصادی، استفاده از منابع کشورها، تبلیغات سو علیه کلیت قاره، انجام آزمایشات نظامی (موشکی) و پزشکی، وضع قوانین نژادپرستانه، کنترل سیاست حکومت‌ها و ... خود را نشان می‌دهد.

این فعالیت‌ها منجر به کناره‌گیری و حتی مخالفت برخی از حکومت‌های آفریقایی با نظم فعلی جهان می‌شود که در واکنش به پدیده‌های سیاسی فضای بین‌الملل ظهور و بروز دارند.

بحران روسیه و اوکراین؛ موضع‌گیری‌ها و تأثیرات

بحران روسیه و اوکراین از همان ابتدا شاهد دو جریان مخالف در قاره آفریقا است. جریانی که خود را حامی اوکراین معرفی می‌کند، گاهاً این نگرش برخاسته از تعلق خاطر حکام سیاسی این کشورها به غرب بود و گاهی فقط به علت محکوم نمودن نفس حمله نظامی روسیه به اوکراین می‌باشد و در مقابل جریانی قرار گرفته است که از اقدام نظامی روسیه حمایت می‌کند و گاهاً مردم بر خلاف تمایل دولت‌های خود برای شرکت در جنگ با اوکراین داوطلب می‌شوند، بنابر گزارش خبرگزاری الجزیره محبوبیت پوتین در جامعه آفریقایی به شدت در حال افزایش است. با گذشت زمان آفریقا در حال تبدیل شدن به محلی برای نزاع غیرمستقیم روسیه و غرب است. فراخواندن افسران نظامی اروپایی حاضر در مالی به علت حضور نیروهای نظامی روسی، یک نمونه از این موارد است.

در این میان جلسات عمومی مجمع سازمان ملل متحد خبر از کم فروغ‌تر شدن قدرت هژمونی ایالت متحده آمریکا و غرب می‌دهد؛ اوایل ماه جاری مجمع عمومی سازمان ملل متحد، روسیه را از عضویت در شورای حقوق بشر سازمان ملل معلق کرد به طوری که ۲۴ کشور مخالف و ۵۸ کشور نظر ممتنع در قبال این طرح داشتند. در این میان رأی کشورهای نه‌چندان قدرتمند از آسیا و آفریقا بسیار حائز اهمیت می‌باشد.

از میان کشورهای آفریقایی ۹ کشور به این طرح رأی منفی داده و ۲۳ کشور از دادن رأی خودداری کرده بودند. یعنی حدود نیمی از دولت‌های آفریقایی از مخالفت با روسیه خودداری کردند و این درحالی است که برخی رهبران کشورهای آفریقا دلیل رأی ممتنع خود را سیاست بی‌طرفانه خود در فضای بین‌الملل عنوان کردند.

پس از اتمام مجمع عمومی سازمان ملل متحد زلنسکی رئیس‌جمهور اوکراین در تماسی تلفنی که با ریاست اتحادیه آفریقا داشت از این مجموعه خواست تا با کشورهایی که در قبال سیاست‌های روسیه واکنش خاصی نشان ندادند برخورد شود.

بحران شرق اروپا قیمت مواد غذایی را در مناطق مختلف جهان افزایش داده است؛ روسیه و اوکراین دارای مناطق وسیع کشت غلات هستند که در میان سبدهای نان اصلی جهان قرار دارند و سهم عظیم ۳۰ درصدی از صادرات جهان را در چندین کالای اصلی از جمله گندم، جو، روغن نباتی و ذرت به خود اختصاص داده‌اند. کشورهایی که حجم زیادی از مواد غذایی خود را این کشورها تأمین می‌کنند حال با مشکلات جدی مواجه شده و به دنبال جایگزینی مناسب برای تهیه مایحتاج زندگی مردم خود هستند افزایش قیمت مواد غذایی تهدیدی مضاعف است که سطح ناامنی غذایی و فقر را افزایش

می‌دهد.

در حال حاضر ما شاهد جنگ روایت‌ها ما بین طرفین درگیری هستیم که می‌خواهند کمبود مواد غذایی و افزایش قیمت آن را پای طرف مقابل بنویسند؛ ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهور روسیه هفته گذشته گفت: تحریم‌های غرب به بحران جهانی غذا و افزایش قیمت انرژی دامن زده است. در طرف مقابل کشورهای اروپایی با همراهی سازمان‌های بین‌المللی نظیر فائو، روسیه را مسبب اصلی بحران غذایی معرفی می‌کنند و به دنبال ماهیگیری از این آب گل آلود هستند تا با تخریب طرف شرقی، شرکت‌های خود را جایگزین صادرات روسیه کنند. در این بین کشورهای دیگر نظیر ترکیه و هند نیز بیکار نمانده و برای افزایش سبد فروش خود در آفریقا استفاده می‌کنند تا بتوانند حداقل پس از پایان بحران اوکراین دست برتر خود در آفریقا را تثبیت کنند. جمهوری اسلامی ایران نیز به عنوان یکی از کشورهای دارای صنعت کشاورزی می‌تواند از فرصت‌های پیش‌رو نهایت استفاده را ببرد.

منبع: مهر